

TÜRK DİL KURUMU
Genel Merkez Kurulu
Tutulgası

Başkan Vekili : Genel Sekreter İbrahim Necmi Dilmen

Üyeler : Besim Atalay, Hefet Ülgen, Naim Onat, Doktor Mehmet
Ali Ağakay.

/Başkan Maarif Vekili Hasan Ali Yücel ile Kolbaşılarından
Ahmet Cevat Emre ve Ali Canip Yöntem İstanbulda ve
Hasan Reşit Tankut Hatayda bulduklarından gelememiş-
lerdir./

G Ü N D E M

- 1.- Geçen toplantı tutulgasının okunup onarması,
- 2.- Basma, yayın ve kâğıt işleri üzerine Genel Sekreterin izahları ve bunlar hakkında karar verilmesi,
- 3.- Gelen kâğıtlar.

K A R A R L A R

- 1.- Geçen toplantı tutulgası okundu. Büyük Türk Eûgatının Bay Behçet Yazar ve Bayan Rikkat Kunt tarafından hazırlanan kısmının hesaplarını kesmek üzere verilen paranın 214 liradan ibaret olduğu ve tutulgaya yanlış olarak 284 lira yazıldığı Genel Sekreter tarafından bildirildiğinden bu rakamın düzeltilmesi ve tutulganın bu düzeltme ile olduğu gibi onarması kararlaştırıldı.

2.- Genel Sekreterin basma, yayım ve kâğıt işleri üzerine olan raporu okunarak şu kararlar verildi :

- a) Divanî Lügat-İt-Türk tercümesinin baskı sayısı 2500 e çıkarılacaktır. Birinci cildin basılan 2000 tanesine ilâve olarak daha 500 tane basılması için Alâeddin Kırâl Basımevinin istediği forma başına 60 lira ve ikinci ve üçüncü cildlerin 2500 er başına için de forma başına verilen 80 liraya zammı istenilen 30 lira fiyat kabul edilmiştir. Bu fazla basım ile dördüncü cild için Kanaat Kâğıtevinin Macaristandan beklediği kâğıt partisindeki 126 top mat kaolin kâğıt topu 16 liradan alınacaktır.
- b) Birinci ve ikinci cildler için Alâeddin Kırâl basımeviyle yapılan mukavele aynı esaslar ve yukarıda gösterilen zamlar ile üçüncü cilde de teşmil edilecektir.
- c) Beşinci cild olarak Divanın elde bulunan fotoğrafisinden iki sahifeyi bir sahife olmak üzere bir faksimile basım yapılacaktır. Bu faksimileler için Alâeddin Kırâl basımevinin gönderdiği örnekler gözden geçirilerek zemimli olan basım formasına 130 lira üzerinden tercih edilmiştir.
- d) Dördüncü cilt olarak çıkacak olan endeksi hazırlamakta bulunan Bay Hüseyin Namık Orkun'a bu endeksin telif hakkı olmak üzere her bir cildin sahifesi üzerinden yarım lira verilmesi ve karşılaştırma ve endeks hazırlama işlerinde çalışanlardan Mustafa Dayıoğlu ile Türker Acaroğlu'na altmışar, Necati Erbil'e elli ve Orhan Giray'a kırk lira üzerinden gelir geçer çalışıcılar bölümlünden aylık gidermesi kabul olunmuştur. Bu aylıklar her birinin işe başladığı günden sayılacak ve işin kesimiyle birlikte kendiliğinden

71

kesilecektir. Dördüncü cildin basım işi hazırlık tam olduktan sonra ayrıca düşünülecektir.

- e) Kudatku-Biliğin elde bulunan Fergana, ve Mısır nüshalarının ve bu seriyi tamamlamak üzere eskiden basılmış olan Uygur yazılı Viyana nüshasının faksimilelerinin Alâeddin Kırak basımevinde Divanı Lûgat-İt-Türk faksimilesinin aynı şartlarla bastırılması ve bütçenin emanet hesabında bu iş için ayrılan para yetmeyeceğinden fazlasının bütçenin yayın giderleri bölümünden ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu basıma bir ön söz yazılması ve bu serinin dördüncü cildi olarak Kudatku-Biliğin üç nüshasındaki farkları da haşiye şeklinde göstermek üzere eserin Türk harfleriyle bir basımının da hazırlanması işleri Genel Sekreterliğe havale edilmiştir.

- f) Odise tercümesinin basım işi hakkında bundan önce karar verilmiş ise de bu hususta bir kere de Maarif Vekili ile görüşülmesi Genel Sekreterliğe havale edilmiştir.

- g) İmlâ kılavuzunun hazırlanması için Genel Sekreterle Yayın Kolbaşısına yetke verilerek bunun 57 X 82 ebadındaki kâğıdın 32 de biri üzerinden dört sütun üzerine bastırılması ve yalnız bin tane iyi kâğıtla yapılarak kırk bin tanesinin Cumhuriyet Basımevi'nin teklifi gibi rızatifle yaptırılması kabul edilmiş ve iyi kâğıtla bin taneye gerekli kâğıdın alınması ve basım işinin Cumhuriyet basımevinin teklifi esaslarına göre mukaveleye bağlanması işlerinde Genel Sekreterliğe yetke verilmiştir.

- h) 6.II.1940 toplantısında verilen yetke üzerine Genel Sekreterliğin Maliye kırtasiye deposundan ve piyasadan şimdiye kadar almış

olduğu kâğıt ve cild malzemesinin hesabı görüldükten sonra 13374 lira 77 kuruşa varan bu masraflar tasdik edilmiştir. Bu paradan 9619 lira 6 kuruşu geçen yıl bütçesinin yayın giderleri bölümünden ödemiş ve kalan 3755 lira 71 kuruş bu yıl bütçesinin emanet hesabından verilerek bu hesapta ancak 3799 lira 29 kuruş kalmış olduğundan ve Genel Sekreterin Maliye Kırtasiye Deposuna ısmarladığı 200 top holç ve 200 top mitel ile Kâğıt Kâğıtine ısmarladığı 100 top holç ve 500 top mat. mitel kâğıtların ve bu defa alınmasına karar verilen 126 top mat kaolin kâğıdının ve daha alınması gereken 50 top holç kâğıdıyla imlâ kılavuzunun iyi basımına gerekli kâğıdın alınmasına bu para yetmiyeceğinden emanet hesabının yayın giderleri ihtiyatı bölümünden ve bu da yetmezse bütçenin yayın giderleri bölümünden de bu işler için tavizen para verilmesi kabul edilerek gereğinin yapılması için Genel Sekreterlikle Saymanlığa yetke verilmiştir.

3.- Gelen kâğıtlar üzerine konuşuldu :

- a) Divan-ı Lûgat-İt-Türk tercümesi hakkında Cemhur Reisimiz ve Milli Şefimizin memnuniyet ve şükranlarını bildiren umumî Kâtiplik yazısı okunarak şükranlarla karşılandı.
- b) Maarif Vekilliğinin neşriyat satın işleri hakkındaki yazısı okunarak satın işleri için elde bir mukavele bulunduğundan bir kere Hilmi kitabeviyle görüşüldükten sonra cevap verilmesi Genel Sekreterliğe bırakıldı.
- c) A. Dilaçar'a hastalığı yüzünden verilmiş olan bir ay izin tastik ve bunun sıhhi durumuna göre üç hafta daha temdidî de kabul edildi.

- d) Uzman Doktor Şükrü Akkaya ile Başodacı Mustafa Okur'un dilekçeleri okunarak bütçe ve kadro karar altına alınmış ve bütçe yılı içinde aylıkların arttırılmaması da bütçe gözönünde yazılı bulunmuş olduğundan şimdilik bir şey yapılamıyacağına karar verildi.
- e) Maarif Vekilliğinden gelen yazı ile gönderilen Hüseyin Namık Orkun'un Uygurca bir hikâye hakkındaki eseri ve Başuzmanlığın raporu okunarak forma başına 50 lira basım bedeli ve sahife başına 2 lira telif hakkı verilmek üzere bastırılması yerinde görüldü.
- f) Uzman Şakir Ülkütaşır'ın Sıhhiyedeki işine Temmuz başında son verildiği gelen belgeden anlaşıldığından o tarihten başlamak üzere kadrodaki aylığının tam olarak verilmesi uygun görüldü.
- g) Büro Şefinin dilekçesi okunarak bir aylığı ölçüsünde 180 liranın bütçe yılı sonuna kadar kapatılmak üzere avans olarak verilmesi kabul edildi.
- h) Daktilo Bayan Sıdıka Develümin dilekçesi okundu. Verilen 100 lira avansın tasdikına ve izninin de 15 gün uzatılmasına karar verildi.
- i) Başodacı Halit Atay'ın dilekçesi okunarak devlet daireleriyle başka müesseselerdeki benzerleri gibi Ağustos başından tutulmak üzere dört ay daha aylığının ailesine gönderilmek için

74

ödenmesi ve askerlik gđevi daha uzarsa o zamanki duruma göre işin yeniden görüğümesi kararlaştırıldı.

Gündemde başka bir şey kalmadığından toplantıya son verildi.

Başkan

Genel Sekreter

Sayman

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Aslı gibidir.

Ferit Kavelu

Y. A. Kılıç

75

Basım işleri için alınan kâğıt ve malzeme

<u>Çinsi</u>	<u>Miktarı</u>	<u>Alındığı yer</u>	<u>Lira</u>	<u>K.</u>
Holç	31/32 1600 Kg.	K. Müd.	768	-
Mat Kaolin	29/30 <u>233 top 202 v.</u> 7200 kg.	" "	3096	-
Kaplık kâğıt	500 "	" "	210	-
Verje (Mat)	50 top	Kanaat	575	-
İllüstrasyon	27/28 <u>58 " 265 v.</u> 1680 kg.	K. Müd.	722	40
Simili mitel	28/29 42 "	Kanaat	805	90
Birinci hamur	26/27 23 " 250 v.)			
Fantazi kâğıt	320 v.)			
Mitel	320 kg.	K. Müd.	108	80
Holç	100 top	Izmit	980	24
Holç	25/26 25 "	Kanaat	325	67
Mukavva	750 adet	K. Müd.	188	60
Mitel	21/22 178 top, 3842.800 kg.	K. Müd.	1306	55
Mat Kaolin	29/30 12 " , 377	" " "	162	11
Karton	550 adet	" "	54	34
Cilt bezi	1300 metre)	Piyasadan	720	-
Mat Kaplık	1500 adet)			
Şiraze	500 metre)			
Maroken	388 Dsm. ²)			
Mat Kâğıt	21/22 50 top	Kanaat	525	-
Mitel	21/22 <u>203 " 195 v.</u> 4111.775 kg.	K. müd.	1500	-
Birinci Hamur	25/26 20 "	Kanaat	350	71
Holç	25/26 <u>49 " 382 v.</u> 1300 kg.	K. Müd.	650	-
Mitel	25/26 <u>19 top 304 v.</u> 500 kg.	" "	200	-
			H e p s i ..	
Gegen yıl yayın tahsisatından ödenen			13374	77
Bu yıl kâğıt satınalma emanetinden "			9619	06
			3755	71
			H e p s i ..	
			13374	77

Basım işleri için alınan kâğıt ve malzeme

Cinsi	Miktarı	Alındığı yer	Lira	K.
Holç	31/32 1600 Kg.	K. Müd.	768	-
Mat Kaolin	29/30 <u>233 top 202 v.</u> 7200 kg.	" "	3096	-
Kaplık kâğıt	500 "	" "	210	-
Verje (Mat)	50 top	Kanaat	575	-
İllüstrasyon	27/28 <u>58 " 265 v.</u> 1680 kg.	K. Müd.	722	40
Simili mitel	28/29 42 "			
Birinci hamur	26/27 23 " 250 v. }	Kanaat	806	90
Fantazi kâğıt	320 v. }			
Mitel	320 kg.	K. Müd.	108	80
Holç	100 top	İzmit	980	24
Holç	25/26 25 "	Kanaat	325	67
Mukavva	750 adet	K. Müd.	168	60
Mitel	21/22 178 top, 3842.800 kg.	K. Müd.	1306	55
Mat Kaolin	29/30 12 " , 377	" " "	162	11
Karton	550 adet	" "	54	34
Cilt bezı	1200 metre	Piyasadan	720	-
Mat Kaplık	1500 adet		90	-
Şiraze	600 metre		36	-
Maroken	388 Den. ²		19	46
Mat Kâğıt	21/22 50 top	Kanaat	525	-
Mitel	21/22 <u>203 " 196 v.</u> 4411.775 kg.	K. Müd.	1500	-
Birinci Hamur	25/26 20 "	Kanaat	350	71
Holç	25/26 <u>49 " 382 v.</u> 1300 kg.	K. Müd.	650	-
Mitel	25/26 <u>19 top 304 v.</u> 500 kg.	" "	200	-
			H e p s i ..	
Geçen yıl yayın tahsisatından ödenen			13374	77
			9619	06
Bu yıl kâğıt satınalma emanetinden "			3755	71
			H e p s i ..	
			13374	77